

Naša vojska u Sandžaku.

Brzobjavne vijesti.

Rat u Srbiji.

Zdvojan položaj u Srbiji.

A t e n a, 19. novembra. (D. u.) Reuter javlja: Službene vijesti iz fronte još nisu, ni prema novinskim brzojavima položaj je Srba zdvojan. Bugari bi imali zaposjednut Prilip, te bi bili udaljeni od Monastira dva sata hod, da izvedu gibanje opkoljenih. Položaj je u Monastiru jako kritičan, i svi su konzuli, osim francuskog, otišli u Solun, kako se prenosi i arkive.

Bijeg Srba prema Monastiru.

R o t e r d a m, 19. novembra. Kod Teova traju borbe u velikom opsegu. Srbi bježe u južnom pravcu protiv Prilipa i Monastira, gdje su pripravili više jakih obrambenih utvrda. Ako Bugari imaju uspjeh zauzeti Monastir, onda su Srbi osjeđeni i prijeti im glad. Položaj je jako ozbiljan. Engleski listovi šute o tome, gdje se nalaze engleske telete i zasto nijesu dosada već ustupile u borbu.

Borbe u klanu Babuni.

R o t e r d a m, 19. novembra. Ententini listovi donajšu potanke izvještaje iz Soluna o borbama u klanu Babuni, gdje su Srbi bili posve poraženi. Najveći uspjeh Bugara jest, što imaju sada slobodan put u Monastir i Prilip. Srbi su morali izmakući iz klanca, jer su ih bili Bugari skoro opkolili. Borbe su bile uzasne, te su se na koncu krali novežima. U Monastiru vlada strah. Bjegeci dolaze u grad i povećavaju bijedu. Bojati se je, da će i Albanci napasti Srbe u okolini Ohrida, Dibre i Prizrena. U okolini Ranije pobunili su se Albanci. Srpski su zarudari na nje strijeljali.

Položaj u Albaniji.

R o t e r d a m, 19. novembra. „Times“ javlja iz Vogene: Srpske vlasti u Monastiru sprječavaju odlazak stranim konzulima. Dopolisnik „Timesa“ putovao je preko Prizrena, Dibre i Ohride po nesigurnim cestama u Sebret, kojeg obitavaju nemirni Albanci. Srbi drže Albance još na uzdi, no bojati se je, da će se svi pobuniti, čim vide, da su Srbi poraženi. Kod Resne pobunilo se već jedno selo. Od englesko-francuskog mornarčkog odjela, koji je na putu u Monastir, nema nikakvih vijesti.

Crnogorska se vlada seli.

M a g d e b u r g, 19. novembra. „Magdeburgische Zeitung“ javlja iz Cetinja, da su se tamo poduzele već prve pripreme za prenos vlasti i dvora iz Cetinja u Skadar.

Potištenost u Rusiji radi Srbije.

K o p e n h a g e n, 19. novembra. U ruskom novinstvu vlada velika potištenost radi Srbije. Sastanovano „Rusko Slovo“ piše: Jos nikada se nije odu u povijesti o narodu, koji bi do zadnjega daha bio bio za svoju slobodu, kaošto Srbi. „Denj“ piše, da je položaj Srba zdvojan. Srbima ostaju dvije stvari na izbor: da se povuku u Albaniju, gdje ih narod mrzi, ili u Grčku, gdje će stalno biti razoraženi. Grčka će svakako ostati neutralna. Ni na Rumunjsku se više ne može računati.

Ententa i dogodjaji na Balkanu.

Ententine skrbi radi orijenta.

G e n f, 19. novembra. „Journal des Debats“ drži položaj u orijentu jako pobojeljn, no veli, da bi bilo pogrešno, kad bi se sa Grčkom postupalo kao neprijateljom. Dosada je ona bila neutralna i nije prijelica iskrcavanja u Solunu. Ententa mora poduzeti sve korake, da joj sadašnja vlada ostane prijizna, a

u isto doba, mora držati pripravne jake čete, da ukroti eventualno izdajstvo. Njemačka cilja, kako bi glavno bojište prenese u Malu Aziju. To je jako lukavo, no ententa će svakako gledati, da ne padne u tu stupicu. Ako bi Njemačka pobijedila na Balkanu, onda bi odluka svjetskog rata bila gotova. Putovanja Kitchenera i Cochina jasno dokazuju, da će ententa kušati tamo prenijeti sve svoje moći.

Koliko se četa može u Solunu dnevno iskrcati.

R o t e r d a m, 19. novembra. „Daily Mail“ javlja iz Pariza: Englezi ne mogu u Solunu iskrcati dnevno više od 5000 momaka. Radi toga će proći još dva mjeseca prije nego li se bude u Solunu iskrcalo 300.000 vojaka.

Francuska štampa prijeti Grčkoj.

P a r i z, 19. novembra. Francuska štampa još uvijek oštro piše protiv Grčke, te veli, da se ju mora prisiliti, na odluku. Ententa ne smije dozvoliti, da bi Grčka kušala razoružati čete, koje bi uzimale na njezino područje. Pregovori sa Grčkom preduro traju. Momarica, što se nalazi na Malu neka, podo bombardirati Grčku obalu, ako se Grčka u kratko vrijeme ne odluči.

Ententna pomoć Srbiji.

B u d i m p e s t a, 19. novembra. „Pester Lloyd“ javlja Francuzi i Englezi su uvjereni, da će pomoć Srbima još stići na dobru. Nadaju se, da će Bugari biti prisiljeni povući vođe čete na liniju Vardara. Ententne čete odlaze svakim danom protiv Gevalija. Saveznički misle Bugare isjetirati iz Skoplja. U Srbiju kušaju prevažati teško topništvo. Francuske se pozicije tako utvrđuju, da bi imale kasnije služiti kao uporišta. U Solun stivaju pojačanja. Luka je krcata brodova, koji voze živež, jer ga u Grčkoj ne mogu dobiti. Brašno se dovlaže iz Egipta. Konzerve mesa dolaze iz Amerike. Gibanja na Vardaru idu za tim, da zapriječe i bi Bugari Srbima zapriječili uzmak.

U Crnu Goru.

Z ũ r i c h, 19. novembra. Talijanski su vojnici javili svojih rodbini u Lugano, da putuju u Crnu Goru. Talijanska će ekspedicija biti vrlo jaka.

Kreta – republika?

B u d i m p e s t a, 19. novembra. „A Vilag“ javlja iz Atene: Na Kretu je počelo gibanje za odcepljenje od Grčke. Na čelu gibanja stoje pristaje Veniceloso, koji javno govore, da je nadodao čas, da se Kreta proglasi republikom. Prvim predsjednikom bio bi Veniceloso. Na Kretu je stiglo više grčkih četa, da pojačaju potopu. Protiv pristaje Veniceloso na Kretu podiglo se tužbu radi veleizdaje. U Kandiji je uhapšeno mnogo osoba.

Zastupnici istupaju iz Venicelosoove stranke.

B a z e l, 19. novembra. „Anzeiger“ javlja iz Atene: iz Venicelosoove stranke je dosada istupilo 26 zastupnika.

Prije otvorenja rumunjskog parlamenta.

B u k a r e s t, 19. novembra. U političkim se krugovima širi vijest, da će rumunjski parlament biti dne 28. o. m. j. otvoren i ujedno otdojen.

Preuredba ministarstva u Rumunjskoj.

B u k a r e s t, 19. novembra. Briatnu bio je jučer kod kralja, da mu izvesti o rezultatu pregovora sa vladinim strankama, te mu predložio novo ministarstvo, koje će se preurediti pod predsjedništvom Briatnua do dva dana.

Sa bojnih poljana.

Bombardiranje Venecije.

B e č, 18. novembra. (D. u.) Danas popodne nabacilo je jedno naših brodova hidroplana utvrde S. Nicolo, Alberoni, arsenal, postaju zrakoplova, gasometer, kolovoz i mnoge kazarne u Veneciji uspjehom sa bombama. Usprkos žestoke obrambene vatre i navale triju neprijateljskih letjela, nase se je značno brodojve povratilo potpuno, čilo i zdravo.

Uspjesi njemačke podmornice.

B e r l i n, 18. novembra. (D. u.) Službeno se javlja: Jedna naših podmornica potopila je dne 15. novembra na sjeveroameričkoj obali pomoćnu englesku kstaricu „Para“ od 6322 tona, a dne 6. novembra napala je menadano u luci Solun egipatske torpednjače „Prince Abbas“ i „Abdulmenem“, koje su bile oboružane sa 2 topovima i unistila ih topovskom vatrom. Ista je podmornica usutakala vatru engleskog trgovačkog broda i zaplijenila njegove topove.

„Osloboditelji“ u Pontafelu.

B e č, 19. novembra. „Pol. Kor.“ javlja, da su talijanske naših raspustile općinsko vijeće u Pontafelu, jer je ovo uložilo na talijanske vojničke oblasti oštar prosvjed.

Ratno stanje na friškim otocima.

H a g, 19. novembra. (D. u.) U većem dijelu friških otoka i u zaledju proglašeno je opasno stanje.

Car u istočnim pokrajinama.

B e r l i n, 19. novembra. Car je došao na rusku frontu na molbu Dimitrijeva, koji je to zahtijevao, da se čete oduseve, pošto su bile pokunjene. Učesto je i drugu zinu sprovesti na fronti. Učesto su bila u Dimitrijevom stanu važna savjetovanja, kojima su prisustvovali Brusilov, Danilov, Kuropatkin i Ivanov. Dimitrijevi se je sam ponudio, da će preuzeti vodstvo nad četama, koje bi isle protiv Bugarske. Car o tome jeste nije odlučio.

Razno.

Nezadovoljstvo u Italiji.

L u g a n o, 19. novembra. U talijanskim vladinim krugovima vlada velika nervoznost. Na vladu se priliste, da se odlučie glede Balkana. Kralj i Cadorna su protivni, da se ide Srbiji u pomoć, a Sonnino i kraljica su za to. Italija mora kušati, da drugdje postigne bolje uspjehie. Radi ovoga se glasa, da namjerava Cadorna odstupiti.

Čudnovata izjava.

G e n f, 19. novembra. Kako Francuzi mrze kralja Konstantina dokazuje sljedeća izjava, koja dolazi iz Pariza: Pjevački zbor ovdješnje grčke crkve, koji sastoji od Francuza, nije htio prisustvovati više kod službe Božje, samo za to, da ne mora odgovarati kod molitva za kralja Konstantina. Pjevači su izjavili crkvenom predstoještvi, da ne će više prisustvovati kod službe Božje, jer je kralj Konstantin „Boče“, a da oni ne će moliti za jednog „Bočea“.

Vijećanja saveznika.

P a r i z, 18. novembra. (D. u.) „Havas“ javlja: Engleski ministri Asquith, Grey, Lloyd George i Belfour imali su jučer prije podne pogovor sa francuskim ministrom Briantom, generalom Gallieni, admiralom Lacaze i Joffrom. Ovo prvoinstarstvo vijeće ima svihi, da pripraviti dalnje sastanke, kod kojih će biti zastupane Italija i Rusija. Tako će doći do toga, da se započne zajedničkim i brzim operacijama. Vijećanje je trajalo do 1 sat popodne. Popodne posjetili su ministri Poincare, kod kojeg su bili na večeri, a navečer su engleski ministri otputovali u Marsiju.

Engleska vladavina u Indijama.

Od stotine vjera i naroda nije nikada u Indijama bilo jedinstveno carstva, a ni sada nema u njih jedinstvene svijesti „Indije“. Indija je pojam što ga samo u Evropi imamo i mislimo pogriješno na jedinstveno carstvo. Tako valjda i Indijanci, kada čuju ime Evropa, predočuju si jedinstveno ogromno evropsko carstvo, dok svi znamo koliko naroda i država u Evropi imade, da jedna drugu mrzi i kopa joj grob. To se isto i u Indijama događajlo, prije nego su tamo Englezi donijeli mir. Još i sada su tako velike protivstanie između raznih indijskih naroda i vjera da na pr. Muhamedanci nazivju Madrase i Bengaze na prosto „svinjama“.

M i u Evropi ne smijemo biti preveć ponizni i smatrati sebe krcvicima svojih zemljaka, sunarodnjaka i suvereca. Sve te državne, narodne i vjerske mržnje su u Indijama još gore. Mi smo prama tomu od Indija bolji i više od njih zaslužimo doista gospodara, koji bi nam donijeli svima mir.

P o tomu, razumije se, da u Indijama nijesu nikada poznali zemaljskog mira sve dok ga nijesu Englezi donijeli. Nikada nije prestajalo bojeva između raznih uzurpatora, pretendenta itd. Ni kralj Azoka za vrijeme Aleksandra Velikoga, ni sjajna Mongolska dinastija nijesu vladali nad cijelom Indijom. Samo su Englezi uspjeli željeznicama, brzojavima i drugim modernim sredstvima.

Englezi imaju u Indijama malo činovnika ali su tu izvini. „Civil Service“ vode tamo samo dvije tisuće urednika, koji se moraju podvri najstrožim ispitima za službu u Indiji. Od cijelih istina izabere se samo desetak. Čuhtevne se jako zdravlje, nepopornost, zahtorednost, dobra običaj. Engleski činovnik u Indiji nalazi se mnogi put kao sami Evropejac nad stotinama hiljada urođenjeka, te ima skoro kraljevsku vlast. Može se uzdržati samo najskrajnjom objektivnošću i samoprijegom. Obično je nepodmiljivi sudija.

Nije krivnja engleskih subalternih činovnika što je uzdrmana engleska vlast u Indijama. Podkraljevje Indija krivi su nezadovoljstva u Indijama, jer su prelazili iz jedne skrajnosti na drugu. Sada su se ravnali po geslu „Indije za indijske narode“, a onda po protivnome „Indije za Englesko carstvo“.

Činovnička karijera u Indiji je privilegij Engleza sve od podkralja do zadnjih subalternih činovnika. „Guberneri“ vladaju nad pokrajinama, koje su razdijeljene u „divizionje“, a ti u „distrikte“.

Unutar granice engleske civilne uprave imaju razne indijske državice vanjštino neodvisnih kneževina, sa svojim princevima na čelu, koji su više manje neodvisni u svojim nularnim stvarima i sudstvu itd. Ali svaki domaći vladar ima se sebe engleskog rezidenta. Časnik anglo-indijske vojske. Taj je pravi vladar a domaći knez je kao lutka u njegovim rukama. Svi indijski „maharadža“ žive od engleske milosti. Oni ne smijju imati preveć dodira sa pukom, niti sa drugim „maharadžama“. Ako i su potajno protiv Engleza, ipak su protiv njih nemotni radi pomanjkanja organizacije, sredstava i vanjske pomoći.

Grčka se mora odlučiti.

Francuski viješnici iz Atene i pisanja francuskih novina opisuju položaj u Grčkoj kao jako kritičan, jer tloli sredinje vlasti, koliko i ententa zahtijevaju od nje, da se odlučie. Parnički „Informacija“ naglašuje njemački pristup na Grčku. Privjedaju, da je posebio austrijsko-njemačko izaslanstvo predalo zahtjeve svojih vladara kralju u prisutnosti ministar, predsjednika Skulidisa. „Information“ kaže, da se ti zahtjevi sastoje u tome, da Grčka bezodvratno mora zaprijetiti, makar i porabom sile svako dalnje iskrcavanje engleskih i

francuskih četa. Za to im Njemačka nudja onih 40 milijuna, o kojima sada ugovara s Francuskom i s Engleskom. Po francuskom dopisniku odgovorio je kralj Konstantin, da on hoće ostati neutralan, i da u to neutralnost spada također poštivanje prava grčkoga naroda sa strane entente. Solun, kao je dalje kralj, je slobodan grad, pa se ne krunji grčka neutralnost prolaskom ententinih četa preko njega. Drugim riječima grčki je kralj odbio zah- tež središnjih vlasti, da mora zapriječiti francusko-engleska iskrcavanja u Solunu.

Ostaje još drugo pitanje: što bi Grčka učinila ili morala učiniti, kada bi se iskr- cene čete same ili skupa sa srpskima povukle na grčko tlo u slučaju poraza. O tome, kako francuska štampa, nije još Grčka na čistu. Ministarsko vijeće, koje je prošle subote o tome raspravljalo, nije još u stvari ništa odlučilo. Ali ententa se nada, da će se pitanje riješiti za nju povoljno.

Francuske novine smatraju Grčku jedno- stavnom vazalom državam entente. „Polit Parisien“ piše: „O neutralnosti Grčke ne smije biti ni govora, ona mora izabrati“. A „Matin“ dodaje: „li moramo imati jamstvo, da Grčka vojska ne će služiti oružjem protiv nas u rukama naših protivnika, ili pak mora grčka vlada poslati ovu vojsku i njezinu momčad njihovim domaćim ognjima“.

Premda nije dakle ententina diploma- tija predala Grčkoj ultimatum u gornjem smislu, to joj poruča francuska štampa, da se Grčka po tome ravna. Pače „Journal de Debats“ prijeti Greima, sjećajući ih da se svi njihovi važniji gradovi nalaze na dometu topovskih hitaca „gospodara mora“. „Echo de Paris“ rabi još gori način: „Priponjeje Jonških otoka Grčkoj uslijedio je pod nekim uvjetima. Mislio se je, da će helenski kraljevstvo ostati neodvisnim, da će u njemu zapovjedati ustavna vlada. Juso je, da će se po kralju Konstantinu razderati onaj, ugovor što je kralj Georgije potpisao, u čas kada se unjezdi u Ateni pod budi kojim obli- kom njemačka vlada.

Frankfurter Z.

Srpski otpor.

Osim nekoliko kvadratnih kilometara izgubili su Srbi svu svoju staru krajevinu. Zivi ih zid austrijsko-njemačkih i bugarskih četa potisnuo u goroviti dio zemlje, tudj, divlji i neprohodan. Ni u najprencijiznijim mapama nije na tom ostat- ku sadašnje Srbije urisana skoro nikakva znatnija cesta ili put, a zadnju veću ce- stu, što ide od Kraljeva preko Ušće u Rašu i odatle preko Kurušumlija u Prokup- lje zauzele pravu gotovinu svu austrijsko- njemačke čete. Fronta spaja sada ponaj- kraćim načinom našu pogranicu željez- ničkima postaju Uvac i mjesto Prokuplje, gdje su se već bugarske čete okomito postavile na austrijsko-njemačku liniju.

Srbija upire sada svu snagu, da se odriži ili da izaigine u žilavoj samoobrani, što je nalik samoubojstvu. Gudno je mo- žda onomu, koji se ne može uživiti u psihi naroda, koji živi još u svojoj he- rojskoj epohi, kada čuje, da su, iza kao snalaksake prave vojske naroda, u koju su već uvršteni starci i djeca — da su žene prihvatile oružje.

Balkanski izvjestitelj „Corriere della sera“ javlja svojemu listu: Udovice su pa- lih srpskih vojnika zaključile, da sastave posebnu četu, koja će sudjelovati u bo- jevima na neposrednu blizinu. Dosele se je prijavilo 400 časničkih udovica.

Unistavanje Srbije nije lak posao, i ako su austrijsko-njemačke i bugarske čete brojem mnogo jače i po tri puta bolje opremljene od srpske vojske.

Os je nešto čudno! Zasto se grčevito opiru Srbi, kada im sama ententa već nije opjelo? Pukovnik Citrvice piše u „Matinu“: Položaj je Srba postao upravo bezgledan. Uznak im je gotovo posvema odrezan; za to „treba biti“ spreman na najgore.

Osposobljena učiteljica podučuje hrvatski li njemački jezik, glasovir, teniski ručni rad, te obučava djecu u predmetima pučke škole. Naslov u upravi „Polser Tagblatt“, trg Custaza.

Traži se sluga na dužan. Knjižara Schirmer, Pula, ulica Frana Ferdinanda.

kolona prešla Jankov Kamen, koji je vi- sok 1931 m. Njemačke divizije generala Kövessa priborile su si okolicu Rnske, Jugoistočno, na podnožju Kopanicki plan- nine bore se austro-ugarske čete. Prod- ranje njemačkih i bugarskih divizija protiv kotline Pristine napreduje.

Zamjenik poglavice generalnog stožera pl. Höfer, podmaršal.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 19. novembra. (D. u.) Služ- beno se javlja:

Zapadno bojište.

Jato njemačkih letjelaca navalo je na logor engleskih četa kod Poperinghea.

Srpsko bojište.

Kod jučerašnjih uspješnih borba na progono zarobljeno je okruglo 5000 Srba. Vrhovna vojna uprava.

Bugarski ratni izvještaj.

Sofija, 18. novembra. (D. u.) Iz- vještaj o operacijama dne 16. novembra:

Nasa vojska svuda napreduje. Iza kao mo bacili natrag Francuze na fronti Gradsko-Negotin (17 km sjeveroistočno Prilipa) — južno Velesa — preko Crnarce, osvojili smo nakon lukavog opkoljenja i kombiniranom odivačnom frontalnom na- valom Svinicku Glavu (12 km sjeverno Prilipa). Osvjetoenje ovog klanca otvara put u Prilip. Nasa južno Tetova prodira- juće dete potukle su Srbe i zauzele su Gostivar. Započelo je progiranje protiv Čičeva. Kolone, koje operiraju u pravcu Gilan-Prisina provalile su nakon trodne- vnijskih gorčkih bojeva srpsku poziciju u ce- ntrumu i zapeosle su Gilan. Danas stoje naše čete 15—18 km od Pristine. Plijen iznaka: 18 topova, 22 vozca municije 2000 pušaka, mnogo ratnog materijala i 2000 zarobljenika. Kod Aleksandrova našli smo 13 srpskih topova bacenih u Moravu.

Turski ratni izvještaj.

Carigrad, 19. novembra. (D. u.) Glavni stan javlja:

Kod Anaforte i Ariburnuja od vremena do vremena izmjenične borbe topništva, pješništva i bomba. Dne 16. novembra ponovio je neprijatelj kod Seddibahra navale, što ih je prvi dan započeo protiv frontu divju naših pukovnija, nu bio je odbijen. Na fronti Iraka, nase su prednje straže prisilile neprijatelja na uzmak, koji je kušao uz zaštitu jednog monitora na- predovati na desnu obalu Tigrisa. Zapov- jednik je monitora bio ubijen.

Asquith na povratku.

London, 17. novembra. (D. u.) Asquith i njegovi pratioci vratili su se jučer iz Pariza u London.

Engleski parlament.

London, 19. novembra. (D. u.) U gornjoj je kući zapitao Lord Ribblesdale radi položaja u bližnjem istoku i da li je istina, da je Sir Munro savjetovao, neka

se čete povuku iz Dardanela. Lord Land- sdowne nije bilo odmah na to odgovoriti. Takav bi odgovor morao imati i izjavu o stanju u Srbiji, koji se danonice mni- jenja. O položaju u Grčkoj, koji je jako zavaplet i uznemirujući, izvještaji Munro- sovi sa dotadnim savjetima nijesu bili do- stupni, da se što odluču u ovom velikom političkom pitanju. Radi toga se zamolilo Kitchenera, neka ide u Sredozemno more. Sada nije prikladan čas, da se govori o miru. Zemlji ne će manjkati ni materij- alnih ni moralnih sredstava, da borbom dovede do časnog i uspješnog svršeka.

Cochin u Ateni.

Atena, 19. novembra. (D. u.) Fran- cuskii ministar Denys Cochin bio je jučer od kralja primljen u audijencu.

Promet na Dunavu.

Beč, 19. novembra. (D. u.) Inicijativom ratnog ministarstva složila su se tri velika austrijska i ugarska podunavska parobrod- ska društva u tome, da uredre promet tegućim ladjama sa zemljama na donjmb Dunavu. Najprije je započeo 15. novembra dnevni parobrodarski poštanski saobraćaj između Orsove i Rušucka i obratno.

Razne vijesti.

Za dobrotvorne svrhe. Ratnom pripo- molnom odboru stigli su sljedeći prinosi: K. Matelić (kinematograf Mi- nerva) za dvije sedmice . . . K 100— N. Desich, ustupljenje prelaz- nih pristojba 63-80

Ukupno . . . . . K 163-80

Gosp. D. S. Benussi predao je tvrdjav- nom komesaru iznos od 1000 K sa mol- bom, da se isti uporabi u interesu pulj- skih bjegunaca.

Koliko su škola imali poljski evakuirci. Med bjeguncima iz Galicije skrbilo se prošle skolske godine po mogućnosti za izo- brazbu. Učiteljski je u svezi sa central- nim odborom za bjegunce skrbilo da bude škola svagdje, gdje je više Poljaka. Pokrajinsko školsko vijeće za Galiciju sa- stavilo je kratku statistiku o broju polj- skih pučkih škola u raznim pokrajinama.

Iz ovog je izvještaja razvidno, da u imali bjegunci iz Galicije svoje pučke škole u Dolnoj Austriji 4, Moravskoj 18, Stajer- skoj 19, Šteskoj 1, Tirolu 4, Koruškoj 1, Kranjskoj 1, Goskoj 63, Ugarskoj 1 i u Beču 1. Podučavalo se 6636 djece i to 3445 dječaka i 3191 djevojčica.

Za talijanske škole u Lipnici imenovan je čak posebni talijanski nadzornik i to u osobi g. prof. Rudolfa Pellisa. Tako smo čitali u „Eco del Littorale“. To je sve lijepo i dobro, nu neka bi se i na- semu narodu dala škole kao i drugima. Mi molimo samo ono, što se je već dru- gima dalo.

Podčasnik, Pula. Pošto ste Vi aktivni vojnici, ne pripada vašoj obitelji nikakov doprinos za uzdržavanje. Ako je pako je- dan drugi član vaše obitelji, koji je sada vojnici, uzdržavao vašu obitelj, tada bi morala ista primati potporu od države. Ako je tako, neka se vaše obitelj prijavi kod općinskog urada u Tinjanu. Potporu će odlučiti povjerenstvo kod kotarskog glavarstva u Pazinu.

nešto obolio, a? Pokaži to pismo pred- stojniku i zamoli za šestdnevni dopust, da uzmognes posjetiti strca, i ti ćeš da- kako . . .

Mora da sam svoju milu ženu nekako čudnovato pogledao, jer joj je iznenada zapela riječ u grlu i osinula me gnjev- nim, kakovim li, pogledom.

— Što prevrće osima poput . . . a da sam ne znaš, što mišlim. Ali da, sve ono, što se porodi u mojoj glavi, čini ti se neumjesnim, kao da si jedini ti pozob- ao svu mudrost ovoga svijeta!

— Ali sre predrago, ti se veras! Na- suprot! Ja se upravo divim tvojoj domi- sljatosti. Znaled već, što misliš. Poči će dakle u Zenu i ondje se liečiti.

Sad je žena razvrala oči.

— Što-o-o? Da zaista ideš u Zenu? Ha, ha, ha! Kakove li su opet to misli! All naravski, ta iko bi od tebe što zrela i pamelna topeće i oćekivalo! Ne uzmi mi za zlo, što ti evo listinu kresom otvoreno u brk i ne mršti se i ne prekidaš me, nego mi daj do riječi!

(Dalje slijedi.)

Zadnje vijesti.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 19. novembra. (D. u.) Službeno se javlja:

Rusko bojište.

Nikavih osobljih događaja.

Talijansko bojište.

Talijanske navale na soskoj fronti su opet započele. Kaoš kod zadnjih velikih borba, upravisene su i ovog puta u glavnom protiv prostora Gorice. Mostobran stoji neprestano pod teškom topovskom paljbom. Pokušaji navale protiv Oslavije i jaki nasrtaj protiv visine Podgore, bili su suzbijeni. Sistematično bombardiranje grada potrajalo je i jučer. Prijepode četiri, a popodne dva stala i tri hiljade hitaca svakog kalibra bilo je posvećeno uništenju grada. Ovih su prouzročili velike požare. Vojnička je šteta malena. Naprotiv je stanovništvo pretrpjelo teške gu-

bitke na ljudima i vlasništvu. U severno- odošječu zaravnaka Doberdoba na- valio je neprijatelj opet žestoko. Na sjevernom rubu vrha sv. Mihovila prodro je on više puta u našu poziciju. Ogorčene borbe iz bliza svršile su ipak tako, da su nase čete održale potpunu svoju prvotnu borbenu liniju. Svi nasrtaji protiv odsječku sv. Martina izjalovili su se uz teške gubitke Talijanaca. Istotako izjalovi- li su se na fronti sjeverno gorickog mostobrana dvije jaše neprijateljske na- vale kod Zagore, više slabijih u području Vrslica i u prostoru Bozca. Jedan naših letioaca obložio je bombama tvornicu sukna Schio.

Srpsko bojište.

Crmgorci su bili ponovno potučeni kod Pribova. Nase su čete unisile u Sandžak uz veselo pozdravljanje muslimanskog stanovništva. Prednje straže naših u za- padnoj Srbiji operirajućih vojnih sila stoje pred Novom Varoš i u Sjenici. Jedna je

Humoreska Čita Jose.

Kako sam liječio svoj reumatizam.

(Dalje.)

— Hm! — pomislim. — Ali neka bu- de! Pokušat ću i to, već svojego miloj ženi za vojnu. Ne ću da joj prigovaram kako joj i dosad, u koliko se sjećam, ni- jesam još nikad prigovarao. Neka imade i ona svoje veselje!

Vrativši se u veće sa običajne „čase vina“, nadjem kod kuće svoju nada sve cijenjenju gospodju punicu. Izakako sam morao što točnije da joj opišem bolove u ruci i nogama, bila je odmah načisto, e se doista radi o reumatizmu. Bila je tako ljubezna te me je dobrostivo utje- šila, da bolest nije pogibeljna i da ću za pet dana posve ozdraviti. Kroz tih pet dana morat ću dakako ležati u krevetu i čestito se znojiti, na bolna mjesta stav- jajući obloge od gorušice i ne uživati mesa ni alkoholnih pica.

Bog sam znađe, gdje je dobra ta go- spodja sazuala bila za taj postupak kod

liječenja reumatizma, koji je bio za mene posve nov, jer mi ga nije još nijedan od mojih drugova bio preporučio. No bilo kako bilo, pokušat ću ga, pogotovo, što je moja mila ženica bila posve spora- zumna sa svojom materom, premda nije- sam — da istinu kažem — bio ni naj- manje oduševljen za nj. Ta pomislite sa- mo! Pet dana ležati u krevetu s oblozi- ma od gorušice, pet se dana znojiti, pet dana bez mesa i pet dana — a to je bilo još najžurnije — bez alkohola! Pravo čudo, što mi nije bilo još i puse- nje zabranjeno!

Hm! Da! Treba da zatražim dopust na pet dana. A koji razlog da navedem predstojniku ureda? Zar reumatizam? Ta mogao bi me zapitati, odakle znam, e ću upravo za pet dana ozdraviti! Da spomenem svoju gospodju punicu? Hm! To mi se nije činilo najgodnijim, jer bi predstojnik konačno imao potpuno pravo, da mi uskratit dopust, koji tražim bolesti radi, a da ne zovem liječnika. A osim toga, sam se suszežao nešto i radi dru- gova, koji bi mi svakako uzeli za zlo, e nijesam nijednoga od njih poslušao, nego povjerio liječenje reumatizma svojoj pu-

nici. Ta zar se ne bi naslo zlobnih je- zika, koji bi govoreli i ovo i ono, a možda i to, da sam, stonovili . . . „pod papučom“, kako mi već i jesu nekoli izdaleka nešto slična natuknuli bili. A vjeruje mi, ako i slusam u svemu svoju ženu i sve joj činim po volji, to još ni izdaleka ne zna- či, kako sam uvjeren, biti „pod papu- čom“, pa zato i veoma nerado slusam, kad mi iko takova što, pa bilo i okoli- šajućij spominje.

Predocih dakle stvar radi dopusta ženi i punici. Stajalo me je mnogo truda i muke, dok sam ih teđa negda uvjerio, e moram naći ma bilo kakovu zgodnu iz- liku za dopust. A kakovu? Lako je ka- zati „naći ma bilo kakovu zgodnu izliku za dopust“, ali vjeruje mi, bilo ju je veoma teško naći. Do kasno smo u noć vijećali i domišljali se, predlagalo se i ovo i ono, no priznajem, da nije bilo oostroume moje mile ženice, teško bismo se bili domislili.

— Ha, eto! — skotila je ona veselo sa sjedala oko jednadnest sati. — Sad ju imam! Ta nješi li jutros — okrene se prema meni — primio od strica iz Ze- muna pismo, u kojemu ti piše, da je